

saadan Samling af Lovforslag, hvis praktiske Udførelse jo er faktisk umulig? Det er da ogsaa saaledes, at de to vigtigste og mest omfattende Lovforslag i Virkeligheden kun optræder som rene Programpunkter. Det er et Forsøg paa at fastslaa for længere Tid Udviklingen af henholdsvis Statsbanerne og Privatbanerne. Forslaget om Statsbaneanlægene er i det andet Ting ikke undergaaet store Forandringer, men dér vil jeg tillade mig at genkalde i Erindringen, at et Mindretal stillede Forslag om at indskrænke dette Lovforslag til kun at omfatte Ekspropriation til de paa pegede Udvidelser af Jernbanenettet. Det var et Forslag, som blev fremsat af to tidligere Trafikministre samt principielt støttet af Repræsentanten for det Parti, hvortil jeg hører, men det blev jo ikke vedtaget. For saa vidt har det mindre Betydning, som det ikke ligger for nu, men jeg vil dog omtale det, fordi det er en ganske naturlig Konsekvens af de Forhold, vi har nu, og som altsaa i Virkeligheden peger paa det ganske ejendommelige i hele Situationen. Men det har ogsaa faaet et andet Udtryk i selve det Lovforslag, som foreligger her, idet dette nemlig ikke foreligger, som Lovforslag vedrørende Statsbaneanlæg ellers plejer, med Anførelse af, hvilke Beløb der tænkes at medgaa til de forskellige Anlæg, men disse Beløb er slettede. Det vil altsaa sige, at man kan aldeles ikke kalkulere, hvilke Udgifter der faktisk vil følge af Vedtagelsen heraf, det er og bliver kun en Plan. De Summer, der var opførte ved Lovforslagets Forelæggelse i det andet Ting, var jo beregnede efter Varepriserne og Arbejdspriserne før Krigen, de kunde altsaa kun tjene til Sammenligning. I og for sig finder jeg det ret naturligt, at de ikke er medtagne her, men jeg mener, at det netop peger i den Retning, jeg før berørte: at det er og bliver kun et Program. Men det samme vilde man have kunnet opnaa ved at holde sig til en Ekspropriation af de Strækninger, som skal benyttes, og det vil vel ogsaa kunne opnaas, hvis vi vedtager Lovforslaget, som det er. Der er en anden almindelig Bestemmelse i Lovforslaget, som for saa vidt er ny i vor Lovgivning med Hensyn til Anlæg af Statsbaner, det er den, at Pengene dertil skal fremkomme ved, at der udstedes Statsbaneobligationer, og jeg maa ligesom

den ærede foregaaende Taler hilse denne Bestemmelse med Glæde. Det er jo først og fremmest naturligt, at Udgifterne til Forrentning og Amortisation af Udvidelser af det bestaaende Jernbanenet, som vil komme ikke alene den nuværende Generation, men tillige i endnu højere Grad Fremtiden til gode, ogsaa til en vis Grad overlades til Fremtiden. Samtidig opnaas dér dette — ogsaa heri er jeg enig med den ærede foregaaende Taler, det ærede 1ste Medlem for 10de Kreds (Ejsing) —, at Udgifterne til Forrentning og Amortisation af disse Statsbaneobligationer opføres paa Statsbanernes Regnskab. Det vil være en yderligere Paapegning af, at Statsbanerne maa administreres og drives her i Landet saaledes, at de dog giver — jeg kan ikke finde noget mere rammende Udtryk end det, der alt er brugt — et rimeligt Udbytte, og at vi ikke kommer til saadanne Urimeligheder som dem, vi har været Genstand for i de senere Aar, hvor Statsbanerne har givet et direkte Underskud, og den Forhøjelse af Statsbanetaksterne, som nu endelig er vedtaget, er jo kun fremkommet under et ganske ejendommeligt og særligt Pres. Vi maa ind paa, naar der skal vedtages saa store Beløb, og da vor Statsgæld nu er saa stor, som den er — ogsaa dér slutter jeg mig fuldstændig til de Ord, som blev fremsat af det ærede 1ste Medlem for 10de Kreds —, at tage lidt Reb i Sejlene, vi maa se at komme ind paa en virkelig forretningsmæssig Drift af Statsbanerne, saaledes at disse ikke bliver en Udgift, men et virkeligt Aktiv.

Den højtærede Minister for offentlige Arbejder udtalte ved Forelæggelsen, at man skulde ikke alene se paa Statsbanerne udfra det Synspunkt, om de gav tilstrækkeligt Udbytte af den Kapital, der var anbragt i dem, men at man ogsaa skulde tage Hensyn til den almindelige Fremgang og den almindelige Forøgelse af Mulighederne for Erhvervene her i Landet. Vi ved jo ogsaa, at det maa vi for en Del lade os nøje med, men en nogenlunde rimelig Forrentning maa vi ogsaa have, og jeg tror, det vil blive lettere at paapege det og vanskeligere at staa imod, naar vi faar udstedt Jernbaneobligationer, hvis Forrentning og Amortisering optages direkte paa Statsbanernes Budget.